

Töredékünk betűinek típusa arra enged következtetnünk, hogy az a XVII. század elején nyomtatott.

Erdélyi Pál.

14.

[346.] (*Lőcse, XVII. század?*)

Argirus királyfi históriájának töredéke. 4r.

Csupán 5-ik, B jelzetű, és 8-ik, jelzet nélküli levelei vannak meg.

A magyar népnek e kedvelt s ponyvairodalmunkban számos kiadást ért könyve régi magyar könyvtárunkban teljesen ismeretlen. Sem önállóan, sem valamely gyűjteményben nincs meg, s legrégebbi forrásaul a Csana-kódex kézirata ismeretes, honnan Toldy adta ki több alkalommal, legutóbb a Magyar Költészet Történetében.

A Magyar Nemz. Múzeum birtokában levő töredék, mely az előbbi számmal egyszerre jutott napvilágra, kétségtelenül a XVII. század első feléből, sőt talán az előző végéről származik; a mennyire a nyomásból következtetni lehet, a lőcsei nyomda termékei közé kellene sorolni.

A *B* jelű levelen a 105—131. szakaszok vannak, a második, jelzetlen levelen a *Secunda Pars* 1—26. szakaszai vannak meg; szövege a Toldy és két ponyva szövegétől kisebb-nagyobb eltérést mutat. Miután a költemény 243 szakaszból áll s a két levelen 26—26 szakasz van nyomva, a kiadásnak legkevesebb 10 levélből kellett állnia, de állhatott 12 levélből, még pedig olyan módon, hogy az első ív négy levelét a 1—104. szakaszok foglalták el; a második ív *B* levelén van a 105—131. szakasz, s akkor a második rész 18—26-ig eső szakaszait (melyek az összes számban 184—200-nak felelnek meg) a *B*₄ levélre kell tennünk; miáltal a jelzetlen ív a második ternio negyedik levelének bizonyul. Ha már a *C* terniónak két levelére van szükség a 201—226., s a 227—243. szakaszok számára, az annak megfelelő levelek a címmlap, esetleg ajánlás vagy előszó számára maradhattak fenn.

Erdélyi Pál.

II.

Idegen nyelvű hazai nyomtatványok.

1.

Bártfa, 1592.

Responsionis Gregorii Horwath aliter Stansith, de Gradez, Pars prima.

E munka a R. M. K. II. kötetében 226. sz. alatt van leírva,

de annyiban tévesen, hogy eme füzet nem 40, hanem $A-F_2$ signatúrával ellátott 42 sztlan levélből áll, s hogy az utolsó lap üres. Továbbá a cím másolatának 7. sorában *ubiqui totis* helyett *ubiquitatis* olvassandó.

Ráth György.

2.

Bártfa, 1598.

Declarationis circumstantiarum gemini colloquii in arce Keismarcensi habiti, evulgatae a Sebastiano Lamio, Pastore Calviniano Keismarcensi-et oppositae consignationi quorumdam argumentorum M. Alberti Graweri, de persona Christi: solida ac modesta confutatio in qua ostenditur Sebastianum Lamium ad argumenta M. Alberti Graweri de Persona Christi, neque tum in colloquiis, neque modo in declaratione sua quiquam soliti respondisse. Pro necessaria deffensione Magnifici et Generosi Domini Gregorii Horvath etc. piae memoriae et M. Alberti Graweri, scripta per eundem M. Albertum Grawerum, scholae Cassoviensis, in superiori Ungaria rectorem, et dedicata generoso ac egregio adolescenti D. Marco Horvatho, D. Georgii, piae memoriae, filio, modo in schola Bartphensi sub clarissimi viri D. M. Nicolai Erhardi disciplina scholastica et domestica viventi. Ignatius: Maledicta sit omnis concordia destituta sinceritate doctrinae. Bartphae David Gutgesel excudebat.

4r. A—E = 20 levél.

A R. M. K. II. kötetében, 279. szám alatt, e munkának csak csonka czíme van Horányi után közölve. Egy példányát feltaláltam egy colligatumban, mely báró Podmaniczky Géza kiskartali könyvtárában őriztetik. A példány felül erősen meg van vágva, s a felső sor majdnem végig elmeszve, s így nem állapíthattam meg, hogy a lapok számozva voltak-e? Úgy ennek, mint az előbbinek bővebb leírását az Irodalomtört. Közl. 1894. évf. III. füzetében adtam.

Ráth György.

3.

Várad 1646.

Gönczi (Georgius). De Disciplina Ecclesiastica.

Leírja Szabó Károly a R. M. K. II. kötetében 671. szám alatt. Leírásához csak azt kell megjegyezni, hogy a munka két részből áll.

Az első részben vannak az 1577-ben hozott ú. n. »Articuli minores« = 27 kánon; a második részben pedig *külön címlappal*, melyen a kiadás helye és ideje (Varadini, Anno M. DC. XXXXVI.) ismételve ki van téve, az 1567-ben alkotott ú. n. »Articuli majores« = 74 kánon, végül az Appendixben még 35 újabb kánon.

A külön címlap az *A* ív utolsó levelének első lapján van: »*Articuli et verbo Dei, et lege naturae Compositi*«, épen úgy, mint e kánonok Debreczen, 1567. megjelent legelső kiadásában, melyet Szabó Károly a 104. sz. alatt ír le. Azért kellett e ténynt kiemelnem, mert Szabó K. műve után azt gondolhatná az ember, hogy az 1567. évi kánonoknak egyedül ez az 1567. évi debreczeni kiadása létezik, holott több ízben lenyomattak és a Gönczi György neve alatt, az Articuli minores-szel kapcsolatban ugyan, de *külön címlappal* kiadtattak azok, bárha Szabónál kitüntetve nincsenek; például: Wittenberg, 1577., Debreczen, 1591., 1613., 1633., Várad, 1646. (R. M. K., II. kötet. 219., 350, 481., 671. számok alatt.)

Révész Kálmán.

4.

[98.] *Nagy-Szombat, 1694.*

Dissertatio Iuridica | de statu hominum, consistente primo in libertate, | et huic opposita servitute, indeque descendente Dominica | Potestate. Quam in Alma et Archi-Episcopali | Universitate Societatis Iesu Týrnaviensi. | Praeside praenobili, clarissimo, ac consultissimo Domino, | Ernesto Friderico a Someting U. I. D. et in | Universitate Týrnaviensi professore publico, et ordinario. | Publicae Disputationi proposuit | nobilis, excellens, ac doctissimus Dominus, | Andreas Lehotai, Ungarus Dezericensis, | AA. LL. et Philosophiae Magister, utrivsque iuris Auditor. | Anno M. DC. XCIV. Mense Februarii, Die. | — | Týrnaviae, Typis Academicis, per Ioannem | Andream Hörmann.

A következő levelen kezdődik az ajánlás: Reverendissimo Domino, Domino | Stephano Illyes, Abbati B. M. V. de Szent Iob, | Ecclesiae Metropolitanae Strigoniensis Custodi et | Canonico, Domino Patrono, ac | Mecoenati Gratiotissimo. *stb.*

8r. 18 sztl. levél.

Megvan a zirczi apátság könyvtárában.

—s —m.

5.

Nagy-Szombat, 1707.

(*Sigrai András.*) Mater Gratiae | Seu | Augusta Virgo | Deipara | Maria | Dum | Alma Archi-Episcopalis Universitas Tyrnaviensis | Titularis Patronae solemnitatem VI Idus Decembris | festive exigeret | A Labe Originali | Sermone Panegyrico vindicata. | Ab uno Societatis Iesu Religioso SS. Theologiae | in 2dum annum Auditore. | In Academica Divi Ioannis Baptistae | Basilica 1707. | Tyrnaviae, Typis Academicis.

A címlap másik felén: Munificis Auspiciis | Celsissimi | Sacri Romani Imperii | Principis | Ac | Domini Domini | Pauli | Eszterhazi | De | Galantha | Regni | Hungariae | Palatini | etc. etc.

A címlap előtti levél b. oldalát a Boldogságos Szűz szeplőelenségét ábrázoló fametszet foglalja el.

4r. 2+19 sztt levél.

Szabó Károly nem látta, s leírását Katona után adja a R. M. K. I. kötetében, 2303. sz. alatt. Megvan a zirczi apátság könyvtárában. A szerző a szövegben sehol sincs megemlítve.

—s —m.

6.

[99.] Nagy-Szombat, 1711.

Marci Tullii Ciceronis Epistolarum Familiarum, Libri XVI. Tyrnaviae, Typis Academicis Anno 1711.

Kis 8r. Címlap, A₂—Tt₃+1 levél = 677 lap.

Megvan a debreczeni ref. főiskola könyvtárában, G. 2997. jelzet alatt.

Dézszy Lajos.